

GASILEC

Glasiło Gasilske zajednice dravske banovine

Letnik
XL

V Ljubljani, dne 20. februarja 1936

Štev.
2

Izhaja vsak mesec. Posamezna številka 2.50 Din, za inozemstvo 3 Din
V »Zajednici« zružene gasilske čete dobijo po en izvod »Gasilca« brezplačno

Vsebina:

Stran

K petdesetletnici tovariša Antona Cererja, I. podstarešine naše zajednice	13
Vesti starešinstva gasilske zajednice za dravsko banovino	13
Statistika požarov v dravski banovini v letu 1935.	14
Svojevrsten dogodek	15
Gasilstvo velemesta pred 200 leti	16
Strahovit požar v Londonu	19
Gasilska taktika	20
Nevarnosti električnega toka	22
Dopisi	23

Gasilske čete, pozor!

Nabavite si najcenejše opasače za moštvo in starešine pri direktnem producentu. Vsorec ustreza vsem predpisom in je odobren od Vatrogasnega saveza Kraljevine Jugoslavije v Beogradu pod br. 1114 s dne 7. maja 1935 ter registriran pod br. 29 v Savezni pisarni. — Ob večjem odjemu popust!

»Indus« TOVARNA USNJA IN USNJENIH IZDELKOV
družba z o. z. Ljubljana, Sv. Petra c. 72

Vsak zaveden Slovenec
zavaruje edinole pri naši domači

Vzajemni zavarovalnici v Ljubljani

požar, vlom, steklo, zvonove, jamstvo, nezgode, življenje in v
»**Karitas**«-oddelku: posmrtnino, doto in starostno preskrbo

Centrala: V Ljubljani, Miklošičeva cesta šte. 19. — Lastna palača.
Telefon šte. 2521 in 2522.

Podružnica: V Celju, palača Ljudske posojilnice.

Glavno zastopstvo: V Mariboru, Loška ulica šte. 10. — V Novem mestu,
Ljudska posojilnica.

Krajevni zastopniki v vseh farah.

Gasilske čete, pozor!

Nov izum!

Preden si nabavite obveze za cevi, Vas vljudno vabimo,
da naročite 1 komad za polizkušnjo. — Cena: 10 cm
dolga obveza Din 18.—, 20 cm dolga Din 24.—
Pri večjem odjemu primeren popust!

Kregar & Fajdiga

tehnične in elektrotehnične potrebščine

K a m n i k

Blago za gasilske delavne kroje

*v najfinejši kvaliteti, nepremočljivo, čisto
platneno v predpisani sivo-zeleni barvi
nudi vsem gasilskim četam po najnižji ceni*

Ivan Savnik • Kranj

*Glavna zaloga za dravsko banovino. — Reference na razpolago.
Zahtevajte vzorce in ponudbe*

K petdesetletnici tovariša Antona Cererja,

I. podstarešine naše zajednice

Neopaženo, ne da bi za to zvedela javnost, je pretekli mesec dopolnil naš tovariš Anton Cerer petdeset let svojega življenja. Mi gasilci ne moremo iti kar preko tega jubileja. Saj je jubilar ena najmarkantnejših oseb ne samo slovenskega, ampak tudi jugoslovanskega gasilstva. Vsak gasilec ve, koliko se je trudil še kot bivši poslanec, da smo dobili zakon o organizaciji gasilstva in s kakšno odločnostjo je branil naše upravičene zahteve glede prispevkov zavarovalnic in v tem boju moral celo odstopiti kot podstarešina Gasilske zveze. Njegova gasilska vnema se zrcali že tam, kjer je pravo gasilsko delo, v četi. Svoji četi v Kamniku predseduje že dolgo vrsto let, deluje pa v njej že izza svoje mladosti, ko je tedanjemu gasilnemu društvu načeloval še njegov ustanovitelj, zaslužni Jože Fajdiga. Po vrnitvi iz svetovne vojne je prevzel tudi načelstvo tedanje kamniške gasilske župe, ki ga je po reorganizaciji gasilstva izvolila za starešino gasilske župe za srez Kamnik. Na tem mestu se uspešno udejestvuje še sedaj, saj je med drugim delom na novo ustanovil preko 20 čet. Pri Gasilski zajednici dravske banovine zavzema mesto I. podstarešine in razbremenjuje s svojim delom bolehnega starešino. Poleg tega je član uprave Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije, častni član bivše Jugoslovanske gasilske zveze in Gasilske zajednice savske banovine ter častni član in predsednik mnogih drugih strokovnih organizacij in kulturnih društev.

K njegovemu jubileju mu želimo še mnogo srečnih let, da bi tudi v naprej z isto vneto deloval na našem polju. V to mu kličemo krepak: Pomoz Bog!

Vesti starešinstva gasilske zajednice za dravsko banovino

RAZPIS

Podpisano predsedstvo razpisuje po odredbi starešinstva, odnosno osrednjega odbora letošnje redno glavno skupščino Gasilske zajednice dravske banovine na nedeljo, dne

29. marca 1936 ob 10. uri dopoldne

v podprillični dvorani hotela »Metropol« v Ljubljani, nasproti glavnemu kolo-dvoru, Masarykova cesta, z nastopnim

dnevni redom :

1. Nagovor predsedujočega in imenovanje overovateljev zapisnika.
2. Poročilo tajnika in blagajnika.
3. Poročilo nadzornega odbora.

4. Razprava o proračunu za leto 1936.
5. Določitev letne članarine v smislu § 52., točka 6. zak. o o. g.
6. Poročilo gasilskega inšpektorja in odsekov.
7. Sklepanje o samostalnih predlogih osrednjega odbora in članov zajednice, če so bili ti predlogi vloženi najmanj 3 dni pred skupščino.
8. Volitev delegatov in namestnikov v savezno upravo.
9. Raznoterosti.

Za seje starešinstva, odsekov in osrednjega odbora na prejšnji dan prejmejo člani posebna povabila z dnevnim redom.

Imena delegatov z navedbo vstopne železniške postaje naj župe napovedo nemudoma, da bo omogočeno pravočasno izposlovanje voznih olajšav na vseh progah drž. železnic.

V Ljubljani, dne 18. februarja 1936.

I. podstarešina:
Cecer Anton, l. r.

Tajnik:
Pristovšek Stanko, l. r.

Ing. F. Dolenc:

Statistika požarov v dravski banovini v letu 1935.

Vseh požarov v minulem letu je bilo 783, od teh 366 malih, 332 srednjih, 63 večjih, 19 velikih in 3 katastrofalni.

Največ je gorelo v srezu Murska Sobota, in sicer 102 krat, Maribor — desni breg je javil 84, Ptuj 59, Kranj 53, Celje 52, Krško in Ljubljana-mesto po 48, Novo mesto 40, Kamnik in Ljutomer po 35, Ljubljana-okolica 31, Maribor — levi breg 29, Šmarje 22, Črnomelj 20, Brežice 19, Kočevje in Litija po 16, Logatec in Metlika po 13, Slovenjgradec 12, Dol. Lendava 10, Radovljica 9, Laško 7, Dravograd in Gornji grad pa po 5 požarov.

V srezu Murska Sobota, ki je velik tudi po razsežnosti in številu prebivalstva kakor tudi gasilskih čet (99), smo torej imeli največ požarov. Večinoma so gorela gospodarska poslopja in kupi slame. Ravno ti kupi predstavljajo v tamošnjih krajih največjo požarno nevarnost zlasti tam, kjer so postavljeni tik poleg hiše ali gospodarskega poslopja, kar seveda ni v skladu s požarnopolisiškimi predpisi.

V kolikor so župe poročale vzroke požarov, naj navedem: 32 požarov zaradi dimnika, 12 krat zažgali otroci, 180 požarov zaradi neprevidnosti in samovžigov, 33 požarov zaradi strele, 14 zaradi električnega toka, 151 podtaknjenih, 12 iz koristoljubja in 349 požarov, pri katerih je vzrok nepojasnen.

652 krat je gorelo na zavarovanih poslopih (83.3%) in 131 krat na nezavarovanih (16.7%). Požar je povzročil na zavarovanih poslopih za 26,318.606 Din, t. j. 94.3% celokupne škode in za 1,583.825 Din na nezavarovanih poslopih, t. j. 5.7%. Celokupna škoda je torej znašala 27,902.431 Din.

Gasilske čete so stopile v akcijo pri 761 požarih (97.2%) in le pri 22 požarih, t. j. 2.8%, niso pomagale, to pa, ker niso bile obveščene, odnosno preveč oddaljene. Vsega skupaj je gasilo 18,058 gasilcev 2698 ur, kar predstavlja ogromno delo. Tu se zrcali požrtvovalnost in nesebična ljubezen do

bližnjega. S svojim delom so gasilci obranili okrog 120 milijonov Din nadaljnje škode. Če primerjamo s to vsoto skromni letni prispevek zavarovalnic, potem šele vidimo, koliko denarja smo prihranili baš zavarovalnicam, ki bi morale zato gasilstvo v večji meri podpirati.

V gasilski službi na požarišču se je ponesrečilo 111 gasilcev — smrtnih žrtev ni bilo. Pač pa so bili javljeni zajednici 3 smrtni primeri in 43 poškodb stanovalcev gorečih poslopij in 13 poškodb oseb, ki so pomagale gasiti. Poleg tega je zgorelo 62 glav živine in 692 manjših živali.

Razen pri požarih je gasilstvo pomagalo tudi pri 3 poplavih in 3 nesrečah in pri tem rešilo nekemu dečku življenje.

Če pregledamo statistiko še natančneje, ugotovimo, da je gorelo v lanskem letu največkrat v občini Rače, srez Maribor-desni breg. V tej občini je bilo 25 požarov in v vasi sami 11. Največkrat je torej gorelo v severovzhodnem predelu naše banovine.

Svojevrsten dogodek

V februarski številki glasila avstrijske gasilske zveze čitamo o nastopnem dogodku, ki pač jasno govori o veliki duhaprisotnosti gasilcev in njihovih poveljnikov.

Bilo je neke nedelje meseca avgusta, ko je imela prostovoljna gasilska četa Baden I. na cerkvenem trgu javno vajo, h kateri so pritegnili še četi Baden II. in Baden III.

K višjim poslopjem trga so gasilci postavili raznovrstne iztezalne lestve, k visoki cerkveni strehi pa dve pnevmatični lestvi, ki sta bili last gasilske čete Baden I. Ena izmed lestev, ki je bila naročena leta 1908. v Norinbergu, je zelo vitka in ima iztežno dolžino 22 m. Stala je popolnoma raztegnjena in segala preko napustka cerkvene strehe. Svoje mesto na zgornjem koncu lestve je zavzel brizgač, ki se je pritrdil na klin lestve s karabinarjem. V višini napustka je pa zavzel mesto nek drug plezalec.

Hidrant je dajal vodo avtoturbinki in ta je pod visokim pritiskom napajala vod cevi na lestev. V tistem trenutku, ko je dobil brizgač vodo, se je pričela lestev počasi nagibati na stran in se je premikala vedno dalje, dokler niso ustavili vode. Sedaj je pa ostala lestev v nagnjenem položaju, pri čemer je zapoga tvorila precej velik kot. Pri tem premikanju je padel brizgač s svojega položaja na klinih in je visel na karabinarju in pasu v precej veliki višini. Mož ni niti za trenutek izgubil duhaprisotnosti, takoj od početka se je zadržal popolnoma mirno in se zavedal, da bi se reševanje od zunaj preveč zavleklo. Bil je navezan le na samorešitev in si je zato ogledal bližnjo okolico.

Videl je strmo cerkveno streho, ki jo je lahko dosegel, previdno je prav počasi potegnil sekiro iz pasu in je z levo roko izsekal nekatere strešne opeke. S tem je nastala luknja, ki jo je dosegel z levo nogo in stopil do kolena v ostrešje. V tem trenutku se je že lahko smatral za rešenega. V tem položaju visečemu se pa ni posrečilo, da bi odprl karabinar, ker je bila napetost prevelika. Z desno roko je odprl obe zaponi pasu na lestvi viseč in se je počasi spustil v takšen položaj, da je sedel v odprtini strehe. Od tod se je spustil po lestvi v strešni žleb ter prišel po drugi lestvi, ki so jo medtem postavili v neposredno bližino, na tla. Ves potek rešitve je vršil gasilec s tako stojično mirnostjo, da ga je ljudstvo, ko je prišel na tla, sprejelo z viharim aplavzom.

Plezalec je zbežal, ko se je pričela lestev nagibati, v strešni žleb in se od tod držal z lastno težo z rokami kolikor toliko nazaj. Tudi njegovo zadržanje je bilo v vsakem oziru duhaprisotno in ni ničesar opustil, kar je ublažilo položaj.

Oddelni vodja je od vsega začetka uvidel, da bo potrebna reševalna akcija, poklical je na pomoč sosednje lestve. Sam je šel po njej v strešni žleb, podprl je samorešitev brizgača in je vršil vsa ostala dela z velikim znanjem in opreznostjo.

Lestva je ostala tudi po rešitvi brizgača sločena, kar je dokaz, da teža gasilca ni vplivala na zapogo lestve. Z bližnjega stolpa so vrgli vrv, ki so jo pritrdili na lestev in so z vrvo zravnali lestev, da so jo z lahkoto zopet potegnili skupaj.

Treba je pa še omeniti, da se na materialu lestve ni poznala nobena poškodba, le žična vrv se je nategnila za 2 metra. Les je bil kakor gumi, ni počil, ni se strl in ni kazal nobenega razvala.

V eni prihodnjih števil »Gasilca« bomo poskusili objaviti slike nesreče, če jih bomo dobili od avstrijskega saveza.

Lj. M.

Jos. Mravljak, Vuzenica:

Gasilstvo velemesta pred 200 leti

Nastopna razprava se sicer ne tiče naših krajev in prilik, temveč ozemlja nekdanjega svobodnega mesta Hamburga z vsem ozemljem ob izlivu Labe; vendar je stvar za perllustracijo in razvoj gasilstva v sredini XVIII. stoletja tako važna, da zgodovina gasilstva — in tudi ta tema je predmet gasilskih izpitov! — mimo tega ne bo mogla iti.

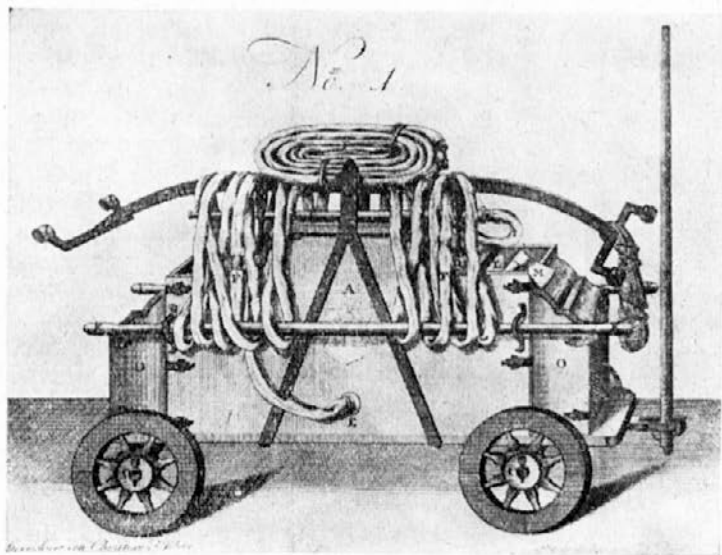
Že na drugem mestu smo povedali (glej »Gasilec« 1935, štr. 7, str. 90), da so splošno smatrali v prvi polovici XIX. stoletja hamburške gasilske naprave kot vzorne. Jasno je, da te naprave niso bile plod dela enega človeškega rodu, temveč se je gasilstvo razvijalo polagoma z mestom vred. Zlasti pa so pogosti požari dali povod za nove, boljše protipožarne ukrepe in gasilne rede.

Ni dvoma, da je bilo v mestnih statutih Hamburga tudi že v srednjem veku nekoliko določb za primer požara, vendar je bil prvi stražni in požarni red izdan od magistrata šele 1626., prenovljen in izboljšan pa nato 1644. in 1685. Kmalu nato pa so se začele uveljavljati brizgalne in ker si je tudi mesto Hamburg nabavilo takšne, so morali kajpada gasilni red temu prilagoditi: treba je bilo potrebno število moštva dodeliti brizgalnam za črpanje (pumpanje), razdeliti brizgalne na posamezne mestne dele in določiti, kdaj in kako imajo stopiti v akcijo.

V to svrho je magistrat izdal in razglasil leta 1728. nov gasilni red, iz katerega zvemo, da je imelo tedaj mesto Hamburg že 25 raznovrstnih brizgaln. Ta red določa, da mora priti v primeru ognja na požarišče šest brizgaln, ostale pa morajo čakati v pripravljenosti. Izdelali so tudi tabelo, v kateri so popisane vse ulice in katere brizgalne pridejo v poštev za gašenje v tej ali oni ulici. Prav tako so izdelali tudi za vsako brizgalno posebej tabelo, ki je vsebovala isto razdelitev. Razen teh 25 prevoznih (in prenosnih) pa je imelo mesto tudi že dve ladijski brizgalni, deloma za požare na ladjah, deloma pa, da se je moglo v kanalih priti do požarišča tudi z vodne strani.

Jasno je, da je bilo poleg brizgaln tudi mnogo drugih priprav, predvsem lestev (po dve in dve na vsakem mestu, navadno stikalne, do 5 m dolge), potem primerno število vozov s sodi za dovoz vode, potem nešteto mačkov in čebrov ter koc. Poznali in imeli so tudi že cevi, katere pa so imenovali brizgalne kače (»Spritzen-Schlangen«).

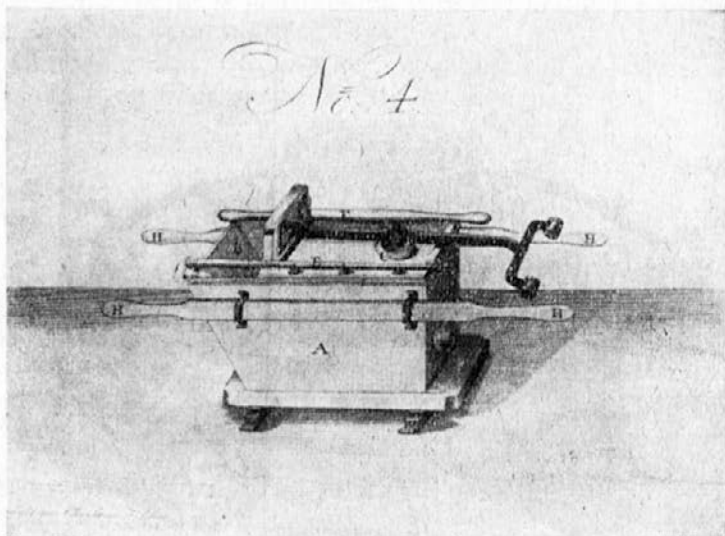
Kmalu pa je izkušnja pokazala, da ni dovolj, če so druge brizgalne le doma v pripravljenosti; zato so določili leta 1730., da mora priti razen šestih delujočih brizgaln še nadaljnjih šest v bližino požarišča, in sicer morajo čakati v razdalji 12 do 15 hiš od gorečega objekta v isti ulici na nadaljnja navodila. Istočasno so zvišali število vozov za vodo na 16, obenem pa določili tudi za voznike red, kako in kdaj je dovažati vodo, da zaradi njih ne bi nastala gneča in nered. Kmalu nato so tudi zvišali število ladijskih brizgaln na šest.

Nov gasilni red je bil izdan leta 1750. in so vanj vnesli tudi vse določbe, uredbe in mandate, s katerimi so v teku let izpopolnili prohibitivne in gasilne ukrepe, kakor n. pr. mandat prebivalstvu, kako je napraviti peči in dimnike (1748.) in zadevna navodila zidarjem in lončarjem o zgradbi peči in dimnikov (1747.); potem določba, da zvečer ne sme nihče na ulici vžigati slame ali na drug način delati ognja (1740.), kako se je na ladjah, ki so vsidrane v pristanišču v mestu, obvarovati ognja (1748.), mandat moštvu pri brizgalnah, da se ne sme odstraniti z mesta in kako jih je obvestiti, da so ob alarmu brž na mestu (1742.), določila, kdaj in kje se ne sme kaditi, da morajo dimnikarji brž na požarišče, kako se imajo zadržati tujci itd. — Ta gasilni red obsega tri dele, katerih prvi vsebuje v 38 paragrafi določbe, kako se je varovati ognja (da opazi ne smejo biti iz lesa, da je zunanje strani prepovedano mazati s katranom, o dimnikih in njih čiščenju, o uporabi luči, o kajenju, o požarnem ogledovanju, da mora imeti vsaka večja hiša 2—6 čebrov in 15—25 laktov koc itd.). Drugi del obsega 52 paragrafov in govori o tem, kaj je ukreniti, da se ogenj brž uduši; vodstvo gašenja je poverjeno direktoriju požarne blagajne, ogenj je brž razglasiti, mestna vrata zapreti, tudi vojaštvo se poda čim hitreje na lice požara, ulice je razsvetliti, dimnikarji imajo priti brž na požarišče,

navodila za vodstvo gašenja, o odškodninah, o podiranju itd. V tretjem delu, ki ima le 15 paragrafov, se razpravlja o tem, kako je treba brizgalne vzdržati vedno v dobrem stanju in kje se morajo stalno nahajati. Ta del obsega tudi obširne tabele za vsako brizgalno posebe (§ 11) in red, katerega se morajo držati vozniki vode (§ 13).

Tudi o brizgalnah in ekserciciju z njimi zvemo nekoliko podrobnosti. Vsaka brizgalna je obstojala iz dveh delov: sesaljke (No. 4) in brizgalne (No. 1). Sesaljka — takrat imenovana »Zubringer« — je bila enocilindrska, zato enokraki vzvod, in je imela dodeljenega komandanta in 8 mož. Sesalne cevi so bile iz usnja, one pa, ki so dovajale vodo v brizgalno, iz jadrovine. Brizgalne so bile vse štirikolesne in dvocilindrske; takih je bilo 25! Pri brizgalni, ki je imela tudi vetrnik, je bilo poleg komandanta pridelenih še

10 mož posluge, za pumpanje pa so seve pritegnili še druge. Vsak mož je imel svojo številko in pri delu močan predpasnik, na katerem se je blestela ista številka. Pri brizgalni vidimo tudi potrebne tlačne cevi iz jadrovine, št. 1 posluge pa je bil vodja ročnika. Da je vse v redu funkcioniralo, so se vršile z udeljenim moštvom tudi redne vaje in je bil za brizgače predpis, da se niso smeli odstraniti z mesta, če si niso poprej oskrbeli svojega namestnika.

Ze pet let poprej, in sicer 4. junija 1745, pa je izšla naredba glede sodelovanja garnizije pri požarih. Hamburg — mesto in dežela — je vzdrževal deloma za svojo varnost, deloma za straženje raznih objektov, precejšnjo posadko in sicer 12 stotnij pešadije, eskadron dragoncev in oddelek topništva. S to vojaško silo je magistrat kot deželni gospodar razpolagal po svoji volji in v navedeni naredbi (ki ima 9 paragrafov) določil, da morajo pri vsakem požaru priti na alarmni prostor: dva oficirja, dva podoficirja in 100 mož; od slednjih gre 76 mož naprej na požarišče, 24 pa jih ostane v rezervi pri farni cerkvi tistega okoliša. Vojaštvu je bil določen glavni delež opravka; saj je moralo pri ognju »ihren äussersten Fleiss in Löschung desselben anwenden, auch bey nachdrücklicher und empfindlicher Leibes-Strafe davon nicht eher sich absentiren, bis das Feuer völlig gelöscht«.

Važna je tudi odredba magistrata od 14. febr. 1752., ki določa vse potrebno za primer malega ognja ali še ne docela izbruhlega požara. Glavno določilo je, da nastopijo samo štiri brizgalne, in sicer prideta dve od teh k ognju, dve pa ostaneta v bližini v rezervi. Kot odškodnino za nastop dobi komandant z moštvom 40 mark, oni v rezervi pa po 20 mark. Žal nikjer ni rečeno, ali je to morala plačati prizadeta stranka ali požarna blagajna. Tudi za ta primer so sestavljene dolge tabele, ki prikazujejo, kje nastopi vsaka brizgalna.

Omenili bi še, da je tako kakor za mesto bilo točno določeno vse tudi za primer požara na deželi, kolikor teritorija je pripadalo k državi Hamburg; tudi v tem primeru je bilo glavno delo določeno vojaštvu.

Kakor smo malo prej omenili, je obstojala v Hamburgu neka požarna blagajna (»Feuer-Cassa«); to je bila mestna zavarovalnica, pri kateri je lahko vsakdo dal svojo hišo zavarovati. Iz uvoda k novi uredbi o požarni blagajni zvemo, da je takšna obstojala v Hamburgu že od leta 1676. Novo uredbo je potrdil magistrat dne 28. sept. 1753. in ta določa, da je vsakemu prosto ali zavaruje svojo hišo ali ne; kdor pa enkrat zavaruje, zanj je to potem za vedno obvezno. Zavaruje se lahko za tri četrtine prometne vrednosti, plača pa se ob pristopu razen vstopnine, ki znaša 1 promile, še prispevke za pisarno, pisarja in slugo. Redna zavarovalnina je znašala od 1000 mark 4 šilinge, decenij vslej pa že 8 šilingov. Zavarovalnina se je pogorelcu izplačala le, če se je zavezal, da bo postavil novo hišo. Tudi onim, katerim so hiše podrli zaradi lažje omejitve požara, so povrnili škodo iz te blagajne.

Kljub lepim protipožarnim institucijam in obilici orodja so bili veliki požari tako rekoč na dnevnem redu; in zgodilo se je 5. maja 1842., da je izbruhnil strahovit požar, ki je kljub vsem naporom gasilcev trajal tri dni in uničil 1749 hiš in 50 človeških življenj. Šele po tej katastrofi je hamburško gasilstvo krenilo na nova pota, ki so zagotovila gasilcem uspešnejše delo.

Strahovit požar v Londonu

V Londonu skrbi za požarno varnost tako imenovana »London fire Brigade«, to je zbor poklicnih gasilskih formacij, ki razpolaga z vsemi najboljšimi in najmodernejšimi sredstvi. Njihova alarmna centrala nalikuje in deluje kakor kaka velemestna telefonska centrala.

Dne 25. septembra 1935 je bil javljen ob 15. uri 28 min. požar na kolonialnem obrežju Temze v Wappingu. Oddelek »Shadwell« je takoj odbrzel na požarišče, gorelo pa je v devetnadstropnem magazinu firme Colonial Wharves Limited. Ogenj je bil opažen v 6. nadstropju, kjer je bil depot za sirov gumi. Na pomoč je prispel tudi gasilski čoln »Beta III.«; ker pa sta oba vodji uvidela kaj kmalu, da ne bosta uspela, sta zahtevala generalalarm in ob 16. uri 45 minut je bilo mobilizirano celotno londonsko gasilstvo za gašenje tega požara. Prispelo je 60 motornih brizgaln, trije gasilski čolni, devet velikih lestev, razloženih je bilo ca. 20 km cevi, za delo pa je bilo mobiliziranih 360 gasilcev, ki so se trudili z gašenjem in z lokalizacijo. In kljub takim masam so šele drugi dan, 26. septembra ob 10. uri mogli reči, da je požar lokaliziran; na licu mesta pa so delovali gasilci in motorke iz tistega okraja neprestano 93 ur, to je do 29. septembra do 13. ure — takrat je bil končno požar javljen kot udušen.

Zanimive so statistične številke tega strahovitega požara. Ca. 500 cevnic linij (po 16 m) je bilo od tekočega gumija uničenih, motorke so porabile okroglo 30.000 litrov bencina in 1000 litrov motornega olja, gasilski čolni pa 16.000 litrov olja. Nad 300 milijonov litrov vode so vrgle motorke na požarišče.

Škoda, povzročena po požaru na objektih in robi, se je cenila na pol milijona funtov. Sedem ladij, natovorjenih z gumijem, kakaom, čajem in šibicami, je bilo več ali manj poškodovanih. Obvarovali pa so gasilci sosesčino pred škodo, ki bi bila šla v milijone funtov. — Vzrok ognja je ostal nepojasnjen.

Mravljak.

Alfons Kessler:

Gasilska taktika

Zadržanje gasilca pri požaru.

Najnevarnejši sovražniki za gasilca so strupeni in eksplozivni plini, para in dim. Od navedenih nevarnosti branijo gasilca dihalni aparati, maske proti plinu in slično. Proti dimu se lahko obvaruje, ako namesti pred usta in nos v vodo namočeno krpo ali gobo, pomešano z vinskim kisom ali ako leze po tleh.

Ko dospe na požarišče dovolj gasilnih naprav, je treba vsa okna in vrata v prostorih, katera so napolnjena z dimom, odpreti, odnosno take prostore prečistiti s posebnimi, v to svrhu izdelanimi stroji.

Gasilec, ki rokuje z nastavkom (ustnikom), ne sme zapustiti svojega določenega mesta brez predhodnega poveljnikevega dovoljenja, izvzeti so primeri, kadar ga v to prisili ogenj ali dim. Pri gašenju gorečih tekočin ali celuloze in sličnih snovi se mora moštvo ščititi z mokrimi rjuhami, ki jih ovijejo okoli sebe, z maskami proti plinu in dihalnimi aparati. V železarnah, v katerih se tali železo, se mora paziti, da se ne brizga vode v raztaljeno železo, ker bi lahko nagli spoj železa z vodo dovedel do eksplozije.

Pri požarih v tvornicah, kjer so nameščeni parni kotli za obrat raznih strojev, je treba izpustiti paro iz kotlov. To naj izvrše strežniki dotičnih kotlov. V prostore, kjer sumimo, da se nahaja plin ali eksplozivne tvarine, smemo iti samo z električno svetilko.

Plin, ki ga uporabljamo za razsvetljavo, spoznamo po karakterističnem vonju, ki je vsem poznan, prav tako nevaren je tudi acetenov plin.

Da se prepreči eksplozija v takih prostorih, je treba takoj odpreti okna in vrata zaradi prezračevanja. Ako je požar v prostoru, kjer se nahaja karbid, ga moramo oprezno odstraniti, da ne bi prišel pri gašenju ali na kak drug način v stik z vodo, kar bi lahko dovedlo do eksplozije.

Posebno paznjo je polagati na to, da vezi, ki drže razne konstrukcije, stopnice itd., ne polivamo z vodo, ker bi to lahko povzročilo, da se konstrukcija zruši in s tem podsuje gasilce, ki se nahajajo v prostoru.

Pri lesenih konstrukcijah je treba spoje obilno polivati z vodo, kajti ako so spoji čvrsti, se ne more tako lahko zrušiti konstrukcija.

Splošno je treba paziti, da gre gasilec z ustnikom in cevnim vodom šele tedaj naprej, ko je na enem mestu pogasil požar. Z napredovanjem proti leglu požara notranjo, je treba istodobno izvesti poleg gašenja tudi odstranjenje pogašenega materiala. Pri požarih dimnikov in streh je treba odstraniti iz stanovanj, ki se nahajajo v bližini odprtine dimnika ali peči, vse predmete

(pohištvo, zastore, vreče itd.), da jih ne poškodujemo z vodo ali s padajočo žerjavico.

Istotako se sme pri požaru podstrešij in stropov začeti z gašenjem, ko je pohištvo iz njih odstranjeno. Samo v primeru nevarnosti razširjenja požara se mora takoj pričeti z gašenjem, ne da se preje odstrani pohištvo ali drugi predmeti. Podstrešja in stropje je treba odpreti na takih mestih, na katerih je viden žar ali ogenj. Pri njih odpiranju je treba najprej vestno preiskati (otipavanje) in paziti, da ne napravimo prevelike škode.

Glavni pogoji za hitro in uspešno gašenje so:

1. Teoretično in praktično dobro izobrazena gasilna četa, ki jo vodi sposoben poveljnik.
2. Sposobnost za napad na požar, ki jo lahko dosežemo po praktičnih vajah in z razdelbo gasilnih naprav.
3. Razdelba gasilcev na požarni napad.

Ni dovolj, da se zna gasilno moštvo posluževati hitro in točno svoje gasilne naprave, ampak morajo biti poveljniki in vodje dobro izobraženi za razne vrste požarov in za vse mogoče nevarnosti.

Zapoved vodstvu je: da v kritičnih trenutkih ohrani mir in da skuša pri stanovalcih preprečiti paniko. Samo s hladnokrvnostjo oboroženi vodja ve, kakšne ukrepe je potrebno podvzeti. Sigurne in jasne zapovedi ne bodo nikdar zgrešile svojega namena pri gasilcih.

Poveljnik na požarišču nima svojega določenega mesta. Biti mora povsod in vse videti. Da se ve, kje se nahaja poveljnik, je potrebno, da je pri njem podnevi rdeča zastavica, a ponoči rdeča svetiljka. Vsako dajanje zapovedi s trobento, trobkami, piščalkami je treba ukiniti. Bolje je, ako poveljnik določi enega ali dva gasilca za ordonance. V hitrosti napada leži moč gasilne čete.

Hitra vožnja na požarišče se ne sme pretvoriti v brezsmiselno tekmovanje, ker taka vožnja napravi več škode nego koristi. To velja ne samo za gasila s konjsko priprego, ampak še v večji meri za avtomobilizirana.

Pred požariščem je treba postaviti gasila tako, da se jih lahko najbolje uporablja. Ceste naj bodo kolikor mogoče proste. Gasilnim trenom, ki prihajajo naknadno, kakor tudi sosednjim gasilcem, katere smo poklicali na pomoč, je treba nekoga nasproti poslati, da jih opozori na najkrajšo pot do požarišča.

Poveljnik požarišča mora prej, preden odredi napad, imeti jasen pregled čez splošno situacijo ter se prepričati, ako je potrebno reševati ljudi, živino itd.

Najsigurnejša in najhitrejša pot do ogroženih ljudi vodi večinoma čez stopnice. Lestve so samo pomožno sredstvo, kadar se stopnic ne more več uporabljati. Zelo praktično rešilno sredstvo je Magirus-lestva. Lovnico je uporabljati samo v najsikrajnejših primerih.

Prvi gasilni tren, ki prispe na požarišče, se mora pri večjih požarih posvetiti obrambi, obvarovati še negoreče dele in sosednje zgradbe. To je eno zelo važnih vprašanj, ki se na žalost redko izvaja v praksi.

Ako veliko gorečo površino gasimo z enim curkom, ostane to gašenje popolnoma brez uspeha. Ista količina vode na drugem mestu lahko prepreči razširjenje požara. Torej glavno pažnjo je treba posvetiti takoj v začetku požara, da se prepreči širjenje požara. Vsak gasilec naj ve, da pri gorečih zgradbah dovede najsigurneje do cilja notranji napad, skozi vrata in čez stopnice in ga je zato treba izvesti, kjer in kadar je to mogoče. Zunanji v velikem loku na zgradbo brizgani curek redko kdaj pade na določeno mesto,

je v večini primerov brez koristi ter povzroča samo preveliko porabo vode. Vedno se mora čim hitreje približati požaru in nikdar po nepotrebnem razsipati vodo. To so temeljna pravila vsakega gasilca.

a) Pri sobnih požarih se večkrat uduši požar v lastnem dimu, ako so zaprta vrata in okna. Večkrat se izvrši velika napaka, da pri hitrem odhodu iz prostorov pustimo vrata odprta, skozi katera dobiva požar sveži zrak ter se tako hitro razširi na ostale prostore.

Manjši sobni požari se lahko pogasijo z ročnim aparatom ali z vedrom vode. Pri večjem požaru je dovolj en cevni vod, ako ga lahko napeljemo znotraj. Pri tem ne smemo popolnoma odpreti vrat.

Po gašenju je treba odpreti okna in prezračiti prostore. Strop se mora točno preiskati, ker radi večjih poškodb obstoji nevarnost, da se strop zruši in ga je treba podpreti, kakor tudi odstraniti vse težke predmete.

(Dalje prih.)

Nevarnosti električnega toka

Dnevno raste poraba električnega toka v tehniki, prometu, poljedelstvu, industriji itd. Povsod uporabljamo električni tok kot prenosno silo, da nam olajšuje naše delo, razsvetljuje naše prostore itd. Elektrotehnika se je vedno trudila za izboljšanje varnosti proti dotiku električnega toka; v to svrho je izvedla razne varnostne predpise za izolacijo vodov. Kljub temu je potrebno, da mora vedeti vsak, ki uporablja električni tok, odnosno ima z njim opravka, najvažnejše pojme o pravilnem ravnanju s tokom, kakor tudi o reševalnih delih v primeru potrebe. Na ponesrečenca vpliva: napetost in jakost toka, število polov in vreme ter čas, kako dolgo je bil ponesrečenec v stiku s tokom. Kar se tiče napetosti, se je nedavno mislilo, da pri istosmernem toku začenja nevarnost pri 500 voltih, a pri izmeničnem pri 300 voltih. Razne izkušnje so pa pokazale, da je prvi tok že nevaren pri 50 voltih, a pri drugem še pri manjši napetosti; tok 500 voltov deluje skoro vedno smrtno. Najnovejše izkušnje so pa pokazale, da struja ene stotinke amp. lahko deluje smrtonosno. Napetost struje, ki gre skozi človeško telo, je lahko zdravju vedno nevarna, pa naj je še tako majhna. Tok vpliva najnevarnejše, ako ima telo jako dobro zvezo z zemljo. Nadalje je važno vedeti tudi to, da tok ne deluje na telo človeka na vsakem mestu enako, n. pr. delovanje gotove količine toka na jezik more povzročiti smrt, dočim delovanje iste količine toka na roko povzroči samo neugodno stanje.

Nadaljnja nevarnost od toka zavisi tudi od njegove frekvence, t. j. o številu pulzacij v eni sekundi. Najnevarnejši toki so oni, v katerih je frekvenca med 30 in 150, a to so ravno toki, katere največ uporabljamo. Jasno je, da je nevarnost toka večja, ako se dotaknemo obeh polov. V mnogih primerih je tudi eden pol nevaren, posebno ako je dobra zveza telesa z zemljo.

Učinek toka je nevarnejši, ako deluje dalj časa. Vpliv toka na človeško telo ne deluje pri vsaki osebi enako. Zdravi ljudje, posebno oni z močnim srcem, prenesejo neverjetno jake toke, a nekateri ljudje celo v splošnem ne reagirajo na tok. Ali taka imunost proti toku se lahko doseže le z dnevnim vežbanjem. (Neki zamorec v Ameriki se je izvežbal, da je lahko prenesel jakost toka do 5000 volt.)

Nadalje vpliva na učinek toka tudi duševno razpoloženje. Velike nadaljnje važnosti je, ako tok teče po površini telesa, ki mora biti v tem primeru vlažen ali ako prodira v same notranje organe. To se je izvedlo v Ameriki, kjer so v začetku mislili, da se more delikventa, obsojenega na smrt, lažje usmrtiti, ako ga posadijo na rjuhe, namočene v solno kislino. V tem primeru je dobil delikvent samo močne opekline na telesu; torej tok ni prodril v notranje organe. Nadalje je zelo nevarno, ako tok teče iz ene roke v drugo, ker teče tok v tem primeru skozi srce. Odločuje tudi, ali se človek zaveda udarca, t. j. ako je bil človek pripravljen na udarec, ali ako je prišel udarec nenadoma.

Kaj je električna napetost? Odvod v zemljo? Predstavimo si električni tok kot tok vode. Ako imamo napeljšano iz posode, ki je visoko postavljena, ozko cev, teče voda skozi to cev z veliko brzino, ker je pod velikim tlakom. Voda teče z višjega mesta na nižje mesto. Ako je vodni tlak velik, tedaj ima lahko ta tekoči vodni curek tako veliko moč, da lahko ubije človeka. Slično je z električnim tokom.

1. Električni tok se proizvaja v zgradbah, ki jih imenujemo električne centrale. Te proizvajajo tok po strojih, ki jih imenujemo dinamo stroje. Toki so različne vrste in jih delimo: istosmerni (Gleichstrom), izmenični (Wechselstrom) in vrtilni tok (Drehstrom).

Izmenični in vrtilni toki se uporabljajo za prenos velikih množin energije na velike razdalje, in sicer kot visoko napeti tok, katerega se po transformatorjih zniža na nizko napeti tok.

2. Tok se prenaša po podzemnih in nadzemnih vodih. Žice so navadno iz bakra. Transformatorji so nameščeni v zidanih zgradbah in je za publiko vstop zabranjen.

3. Tudi tok v dinamo stroju je pod visokim pritiskom in ta teče po žici naprej proti mestu, kjer je pritisk nižji. Ta nizek pritisk ima tudi zemlja, zato si išče tok pot, da pride v stik z zemljo. Električni tok ne more v vseh predmetih enako dobro krožiti, n. pr. zelo dobro kroži skozi kovine in tekočine, ali zelo težko skozi gumi, vosek, steklo, olje, papir ali slično. Zato se tudi električne žice prevlečejo s sličnimi predmeti, da tok ne more priti v stik z zemljo. Človeško telo ima v sebi 60% vode, radi tega je za električni tok tudi dober prevodnik.

(Dalje prih.)

Dopisi

Gasilska župa Ljutomer. V dneh 9. in 10. januarja se je vršil v Ljutomeru, Križevcih, Gor. Radgoni in Sv. Juriju ob Ščavnici delni župni tečaj, katerega se je udeležilo 325 gasilcev, med temi 47 predsednikov, 44 poveljnikov, 47 tajnikov, 40 blagajnikov in 147 ostalih četnih funkcionarjev in članov.

Glavni namen tečaja je bil, da se da vsem četnim funkcionarjem glavnem in enotne smernice za poslovanje v četi, tako v poslovnem oziru, kakor tudi v pogledu pravilne in enotne gasilske tehnike in taktike. Cilj tečaja pa je bil tudi, da poživi in da smernice kulturno-prosvetnim odsekom, ki so bili osnovani v prošlem letu pri vseh četah ter so nekateri odseki pokazali že v prvem letu zelo vidne in razveseljive uspehe.

Veliko zanimanje članstva, bogata snov predavanj, kakor tudi častna udeležba so jamstvo, da bo vsejano seme rodilo bogate sadove za čim večji uspeh gas. organizacije.

Gor. Radgona. Rojstni dan svojega Visokega Pokrovitelja Nj. Vis. princa Tomislava je naša četa proslavila s korporativno udeležbo pri sv. maši, popoldne pa je združila to svečanost z rednim občnim zborom čete.

Tov. predsednik je v svojem otvoritvenem govoru poudaril važnost in pomen gas. organizacije, da imamo tako Visokega pokrovitelja, katerega ime Tomislav in Karadjordje je igralo v naši narodni zgodovini veliko in slavno vlogo.

Iz poročil posameznih četnih funkcionarjev je razvidno, da je imela četa v prošlem letu 8 sej, 6 predavanj, 8 gledaliških predstav, 22 redovnih vaj in vaj z orodjem, 8 požarov, pri katerih je četa stopila v akcijo in 3 alarme. Nadalje se je četa udeležila 2 cerkvenih procesij, 4 sv. maš, 2 pogrebov, sodelovala je pri dveh narodnih manifestacijah in priredila 4 izlete.

Pri dopolnilnih volitvah je bil izvoljen za podpoveljnika tov. Josip Probst, za delegata na žup. skupščino pa tov. Franc Snoj.

Delovanje gasilske čete v Studencih pri Mariboru. Prostovoljna gasilska četa Studenci pri Mariboru je prav slovesno proslavila rojstni dan Nj. Vis. kraljeviča Tomislava — visokega pokrovitelja jugoslovanskega gasilstva — dne 19. januarja. Ob 9. uri je bila služba božja, h kateri so korporativno prikorakali gasilci iz Studencev in Radvanja pod poveljstvom predsednika Kaloha Alojzija, Pregla Alojzija ter predsednika Pinterja ob spremstvu radvanjske godbe. Po maši se je studenška gasilska četa zbrala v svojem domu, kjer je predsednik Kaloh obrazložil v slavnostnem govoru pomen dneva ter zaklical protektorju skupno z gasilci trikratni »Živijo!«. Po slavnostnem govoru je bilo strokovno predavanje o modernem gasilstvu, zlasti o obrambi proti plinom. Predsednik Kaloh se je temeljito pripravil in na podlagi inozemske in domače literature poljudno raztolmačil razne vrste dušljivih plinov in njihove vplive na telo. Nazorno je podal poročilo o zaščitnih ukrepih pri posameznih vrstah plina. Poveljnik Pregel je dodal nekaj praktičnih izkušenj, nakar se je vršil še tovariški sestanek. Ob tej priliki se je izročila častna diploma častnemu članu učitelju Ernestu Vrancu; popoldne pa je bil tovariški izlet v Pekre. Tako je prostovoljna gasilska četa prav slovesno preživela svoj praznik.

Občni zbor gasilske čete v Studencih pri Mariboru. V nedeljo, dne 12. jan. 1936. je imela gasilska četa svoj redni občni zbor. Občnega zbora se je udeležil tudi starešina župe tov. Klemenčič Josip, ki je četi čestital k lepemu razvoju in napredku. Prav tako pa tudi vrli gasilski organizator in podstarešina gasilske župe Maribor tov. Alfonz Kessler. Občni zbor je potekel v vzorni disciplini in v najboljšem razpoloženju. Predsednik, tov. Kaloh, je pozdravil vse navzočne gasilce, častne goste, zlasti centralnega nadzornika ing. Dolinška, ki je velik dobrotnik čete, g. Stanka Kotouna, g. Kaiserja Franca kot najstarejšega gasilca, g. učitelja Vranca kot zastopnika občine Studenci in tudi vse navzočne botre zastave in avtomobilov. Predsednik je pred prehodom na dnevni red počastil visoki kraljevski dom ter se spomnil vseh mrtvih članov in dobrotnikov. Poročila so pokazala, da je četa v rokah strokovnjakov: poveljnik tov. Pregel Al. je podal sliko intervencij, pri 16 požarih preteklega leta, podpoveljnik tov. Majhenič Ludvik je poročal o šolanju in vajah članstva, tajnik tov. Kotnik o poslovanju, tov. Rudolf Omulec o blagajniškem stanju (četa ima danes nad dvesto tisoč dinarjev premoženja), tov. Gaier je poročal o stanju orodja, tov. Ulih pa je kot samaritan interveniral v devetdesetih primerih lahkih poškodb. Predsednik se je iskreno zahvalil vsem funkcionarjem, ki vzajemno delajo zelo marljivo. Nekateri člani so si v svoji vnemi medsebojno postavili telefonske zveze, da ne zamudijo požarov. Zato so studenški gasilci tudi vedno, kadar je treba, na nogah z rekordno naglico. Tudi kulturno delo napreduje in je uspelo več prireditvev in iger, za kar skrbi posebno tov. Kirbiš z nekaterimi člani. Studenčani radi posejajo gasilske prireditve, zelo popularna je tudi vsakoletna tombola gasilcev v Studencih. Volitev ni bilo. Izvršilo se je še soglasno imenovanje učitelja tov. Vranca, občinskega odbornika in velikega prijatelja gasilstva, za častnega člana studenške čete. Prav tako se je počastilo gđc. Katarino Turnšek, ki je znana dobrotnica studenških gasilcev. Po oficijelnem delu se je vršil še družabni sestanek, ki ga je z govori izpolnila cela vrsta govornikov, kakor: gg. Kaloh, Pregel, Klemenčič, Kessler, in s humoristično slavnostno pesnitvijo E. Vranc, ki je proslavil in ovekovečil zasluže posameznih funkcionarjev. Zahvalil se je vsem predsednik tov. Kaloh, ki je zaključil zbor z željo, da se četa še nadalje razvija in napreduje, vrli Studenčani pa jo še v nadalje vneto podpirajo.

Gorje pri Bledu. Na novega leta popoldan se je vršil redni občni zbor naše čete. Tov. predsednik je ob polnoštevilni udeležbi otvoril 42. občni zbor. Spomnil se je umrlega člana tov. J. Pogačarja in prešel na dnevni red.

Iz poročil funkcionarjev je razvidno, da je četa dobro delovala v preteklem letu. Poveljnik je poročal, da je bilo 10 vaj in 10 drugih nastopov, kakor: državni in gasilski prazniki, cerkvene slavnosti in obletnica smrti Nj. Vel. kralja. Požara sta bila samo dva gozdna, pri katerih se nam pa je pokvarilo mnogo cevi, tako da smo si sedaj morali nabaviti nove, s čimer smo se zadolžili in bi bili potrebni večje denarne podpore. Četa je priredila tudi nekaj predavanj za člane o organizaciji gasilstva. Udeležba pri nastopih

ni bila vedno polnoštevilna. Poveljnik je pozval navzoče, da se v bodočem letu bolj redno udeležujejo nastopov. Tajnik je poročal, da je bilo 12 sej upravnega odbora in 3 seje poveljstva. Dopisov je četa prejela 212, vse v četnih zadevah. Četa šteje 65 aktivnih, 78 podpornih in 5 častnih članov.

Preteklo leto je praznoval 60 letnico rojstva naš častni član in dolgoletni načelnik Jakob Jan. Četa se je udeležila korporativno prirejene mu podoknice z godbo.

Dne 19. januarja t. l. smo praznovali rojstni dan svojega pokrovitelja Nj. Vis. krajevič Tomislava s sv. mašo. Popoldne se je vršila seja uprave, kjer se je predsednik s primernim govorom spomnil rojstnega dne pokrovitelja. Slika pokrovitelja pa krasi sobo v gasilskem domu. Slika je naročilo tudi nekaj članov za svoje domove. — Dne 1. febr. se je vršila seja poveljstva, kjer so se obravnavale važne tehnične zadeve in se je določil program za to leto. Razdelilo se je moštvo po oddelkih, ker je vstopilo več novih članov, nekaj starejših se je pa prevedlo v rezervno. P.

Gaberje - Celje. Prostovoljna gasilska četa Gaberje-Celje je imela v nedeljo, dne 26. januarja v gasilskem domu svojo 24. redno skupščino z obširnimi dnevnimi redom. Predsednik Gologranc Konrad je v izbranih besedah pozdravil navzoče in otvoril skupščino. Poveljnik Flerič Anton je podal dobro zasnovano tehnično poročilo. Tajnik Gajšek Ludvik je navajal, da ima četa 1 častnega, 39 rednih in 6 rezervnih članov. Lani je bila četa pozvana k 9 požarom. Vaj in predavanj je bilo 29. Gasilski avtomobil je prevozil k požarom 124 km. V ambulanci je prejelo mnogo oseb prvo pomoč.

Mnogo se je tudi razpravljalo o kulturno-prosvetnem odseku, o katerem je podal tajnik obširen referat.

Blagajniško poročilo po tov. Gamsu Dragu je bilo povoljno.

Četa se nahaja tik pred 25 letnim jubilejem. O tej točki se je precej debatiralo in naposled sklenilo, da se 25 letnica proslavi slovesno leta 1937.

Za tajnikovega namestnika je bil izvoljen tov. Kroflič Josip.

Pred zaključkom je predsednik apeliral na zbrano gasilstvo, da bodi redno, složno in disciplinirano ter zaključil skupščino.

Najveća radionica i tvornica isključivo za izradu zastava za vatrogasne čete. Izradjujem sve vrste zastava u raznim izradbama štikovane-vezene sa svilom ili zlatom. Takođe prodajem zlato za vez kao i ceo materijal koji je potreban za izradu zastava

NIKOLA IVKOVIĆ, NOVI SAD

UČITELJSKA TISKARNA reg. zadr. z o. zav. **LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6**

tiska vse za Vas, i. s.: društveno glasilo, tiskovine, pisemski papir, vabila, posetnice, letake, lepake, cenike, kataloge in še mnogo drugega

KNJIGARNA **LJUBLJANA, FRANČIŠKANSKA ULICA 6** **MARIBOR, PALAČA BAN. HRANILNICE**

ima bogato zalogo leposlovnih in strokovnih knjig za Vaše knjižnice in za Vašo osebno uporabo. Poleg slovenskih knjig ima tudi zalogo drugih slovenskih, francoskih, angleških in nemških knjig. — Revije, časopisi, znanstveni listi. — Velika zaloga slik.

Pišite po kataloge in cenike!

Konrad Rosenbauer & drug

priporoča prvovrstne najmodernejše
motorne brizgalne

od 5 do 90 KS, 300 do 2500 litrov vode
na minuto in 30 atmosfer, prenosne
dvo- in štirikolesne.

Avtomobilske brizgalne
vseh vrst.

Avtomobile s tanki
za škropljenje cest in gašenje ognja.

Avtomobile in vozove za moštvo.

Kletne sesaljke.

Posebne sesaljke,
ki dvigajo vodo iz globine.

Cevi konopljene
običajne in gumirane. Tovarniško vezanje istih.

Lestve
vseh vrst. Za osebno opremo čelade, pasove, piščalke itd.

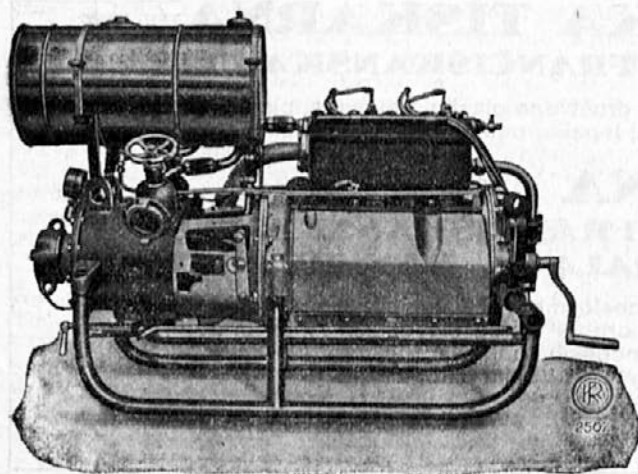
Plinske maske.

Spojke, predhodnike, različne ročnike in ustnike, razdelnice.
Vsa izdelava najnovejšega sistema.

Ponudbe in pojasnila, kakor poset so vsak čas na razpolago.
Cene solidne.

tovarna gasil-
skega orodja

C e l j e

Dvocilindrska

motorna brizgalnica,
model 1929, 18/20 HP.,
pritisk do 16 atmosfer.
Hladilnik novega siste-
ma, ogrevanje črpalke
s toplo čisto vodo.